

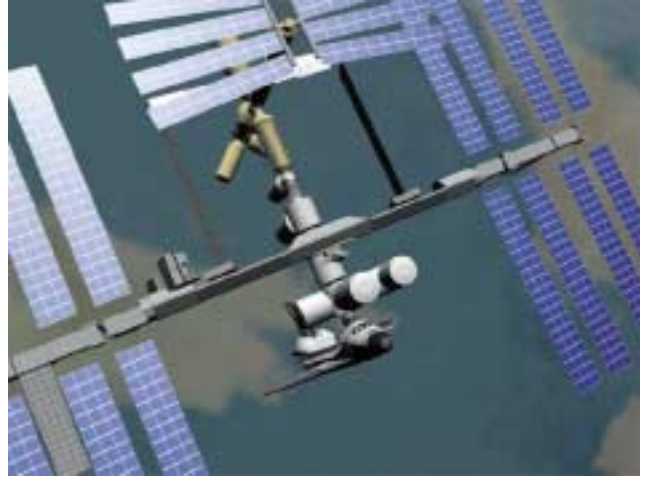
Monitörden Yansıyanlar

Levent Daşkiran

Ücretsiz Uzay Uçuşu Simülatörü: Orbiter

Geçtiğimiz ay hatırlarsanız sizlere üç boyutlu evren modellemesi yapan Celestia isimli bir program tanıtmıştık (<http://www.shatters.net/celestia>). Bu ay yine Orbiter isimli benzer bir şeyden bahsetmek istiyorum. Ancak bu programda senaryo biraz değişik: Üç boyutlu bir evren modeli içinde o gezegenlerin bu yıldız benim dolaşmak yerine, üç boyutlu bir simülasyonda uzay araçlarına kumanda edecek ve yörüngeye oturma, iniş, planlanmış seyahat ve kenetlenme görevlerini yerine getirmeye uğraşacaksınız.

Her şeyden önce şunu belirtmek gerek ki, herkesin oynaması için yapılan video oyunlarında bile simülasyona dair komut ve kontroller bir çoğumuza oldukça zor ve karmaşık gelirken, gerçek modellemeler kullanan Orbiter'den kolay bir adaptasyon beklemem lâzım. Yani programı kullanmak o kadar da kolay değil. Hatta programı boş vakitlerinde zevk olsun diye yazan Prof. Dr. Martin Schweiger'in söylediğine göre, hakkıyla kullanabilmek için bir miktar mekanik bilgi ve gezegenlerin hareketi, yörünge planlaması gibi konularla ilgili en azından temel seviyede bilgi gerekiyor. Ancak biraz araştırma yapmayı ve bolca da kılavuz okumayı göze alabiliyorsanız, Orbiter'in size sunabileceği bir çok şey var: Uydular için yörünge planları, Ay seyahati, Mars'taki olası bir uzay üssüne yolculuk, uzay istasyonlarıyla kenetlenme manevraları, atmosfere giriş senaryoları ve elbette ki üsse iniş denemeleri. Ayrıca Orbiter'in sitesinde "Related Links" yazılı yere tıkladığımızda, karşınıza gelecek sitelerden yeni uzay araçları, modifikasyonlar ve senaryolar yüklemeniz de mümkün. Bunlar arasında Amerika'nın ilk insanlı uzay uçuşu olan Mercury Atlas 6 projesinden, bizim Uzay 1999 olarak bildiğimiz Space 1999 dizisinin Kartal (Eagle) mekiğini Ay çevresinde yörüngeye oturtmaya kadar bir çok farklı senaryo ve yeni araç mevcut. Orbiter'i denemek isteyenlerin yapması gereken ilk iş, doğruca

Orbiter'den bir görüntü, Uzay Mekiği Atlantis'in Uluslararası Uzay istasyonu ile kenetlenmesi.

<http://www.orbitersim.com> adresine giderek, Download linkinden uygun bir sunucu aynası (mirror) seçip "Base" ve "Textures" adlı dosyaları indirmek (diğerlerini indirmeziz zorunlu değil). Daha sonra, zip ile sıkıştırılmış Base dosyasını bir klasöre açıp, yine zipli Textures dosyasının içeriğini de Base dosyasını açtığınız klasöre boşalttığınızda Orbiter'i çalıştırmaya hazırsınız demektir. Aynı klasörde Orbiter'in PDF formatındaki kullanım kılavuzunu da bulabilirsiniz.

Bilgisayarınız Şarbona Karşı

2001 Yılıın Ağustos ayında United Devices adlı bir organizasyondan ve bu organizasyonun dünyanın dört bir yanından kullanılmayan işlemci gücünü bir araya getirerek, moleküler kanser araştırmalarını hızlandırma çabasından bahsetmiştim. Hatırlayanlar veya kaçırınlar için projenin işleyişini tekrar özetleyelim: Öncelikle United Devices'in <http://www.ud.com> Web adresine giderek Download linkinden ufak bir programı bilgisayarınıza indiriyor ve çalıştırıyorsunuz. Bu program, önce bir miktar veriyi analiz etmek üzere UD sunucularından alıyor ve bilgisayarınızı kullandığımız zamanlarda, bu veri paketi üzerinde belli analizler gerçekleştiriyor. Elindeki paketin analizi bittiğinde, topladığı analiz sonuçlarını UD merkezine gönderip yeni bir paket istiyor ve bu iş de böyle sürüp gidiyor. Böylece, dünyanın dört bir yanındaki bilgisayarların kullanılmayan işlemci güçleri, aynı proje için bir araya geliyor. Normal şartlarda yıllar sürececek bir analizi, günler içinde tamamlayan muhteşem bir sanal bilgisayar ağı oluşuyor.

Yine geçtiğimiz aylarda, içinde toz halinde şarbon taşıyan zarfların dünya çapında büyük bir paniğe ve maalesef birkaç kişinin de ölümüne neden olduğunu hatırlayacaksınız. İşte şarbon hastalığının tedavisinde umut olabileceği ve olası bir biyolojik şarbon salgınına karşı toplumların savunmasız kalmaması için, 22 Ocak 2002 tarihinde Intel, Microsoft, Oxford Üniversitesi, United Devices ve National Foundation of Cancer Rese-

arch adlı kurumların bir araya gelmesiyle bir proje başlatıldı. Projenin temelini, şarbon tedavisinde umut olabilecek toplam 3.5 milyar molekülün analizi için dünya çapında kullanıcıların bilgisayarlarındaki kullanılmayan işlemci gücünden faydalanmak oluşturuyordu. Bu amaçla UD programlarına yeni araştırma bilgileri nakledildi ve 14 Şubat 2002 tarihinde ise 3.5 milyar molekülün analiziyle ilgili çalışmaların tamamlandığı açıklandı. Yani projenin başlamasından sadece 24 gün sonra, araştırmacıların ellinde toplam 3.5 milyar molekül arasından ileri seviye araştırma yapmaya uygun 300.000 tanesi ayrılmış ve bunlar arasında da özellikle 12.000 tanesi ön araştırma için mercek altına alınmış durumdaydı.

Şarbon tedavisine yönelik araştırmalar konusunda projenin elde ettiği bu başarı, aynı zamanda insanlığın güncel bir problemine paralel bilgisayar ağlarıyla çözüm arayışları konusunda kısa sürede hedefine ulaşmış ilk proje olması nedeniyle de oldukça önemli.

Projenin detaylarıyla ilgili her türlü bilgiye <http://www.ud.com> adresinden ulaşılabilir ve mevcut araştırmalara katkıda bulunabileceğiniz programları <http://www.intel.com/cure/> adresinden indirebilirsiniz. Dip not olarak, meraklıları bu sistemi ilk kez uygulamaya koyan ve aynı yöntemle uzak yıldızlardan gelen sinyallerde akıllı uygarlıklara dair izler arayan <http://setiathome.ssl.berkeley.edu/> adresindeki SETI projesine de bir göz atabilirler.

Şarbon projesini kaçırmış olsanız da, bilgisayarınız için boş vakitlerinde yapacak bir çok iş bulabilirsiniz.